

Kemoterapi sonrası hiperpigmentasyon

Ömer Faruk Kuzu¹, Alperen Yıldız², Efnan Algın³, Doğan Uncu³, Fahriye Tuğba Köş³, Öznur Bal³, Yusuf Açıkgöz¹

¹Ankara Şehir Hastanesi, Tıbbi Onkoloji Kliniği

²Ankara Şehir Hastanesi, İç Hastalıkları Kliniği

³Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Ankara Şehir Hastanesi Tıbbi Onkoloji Kliniği

GİRİŞ

Kemoterapötik ajanların mukoza, deri, saç ve tırnakları etkileyen kutanöz yan etkileri sık görülmektedir. Kemoterapi ilişkili kutanöz hiperpigmentasyonun patogenezi tam olarak anlaşılamamış olsa da, melanositlerin direkt toksik etkiye maruz kalması sonucunda melanin sekresyonunu artırmasının neden olduğu ileri sürülmüş olup; 1 bleomisin, siklofosfamid, etoposid, karboplatin, hidroksiüre, kapesitabin, melfalan ve 5-fluorourasil (5-FU) gibi çeşitli kemoterapötik ajanlarla ilişkilendirilmiştir. Klinik pratikte çoğunlukla tırnaklarda reversible hiperpigmentasyon şeklinde görülürken; yaygın kutanöz hiperpigmentasyon şeklinde görülmesi oldukça nadirdir.

OLGU

Willm's tümörü nedeniyle nefrektomi öyküsü olan 45 yaşındaki erkek hastada, karın ağrısı şikayetiyle yapılan abdomen ultrasonografi sonucunda pankreas kuyruk kesimi ile sol sürrenal bez arasında sınırları net seçilemeyen kitle ile birlikte karaciğerde metastaz ile uyumlu lezyonlar saptandı. Karaciğer biyopsisi sonucu pankreatobiliyer sistem kaynaklı adenokarsinom olarak geldi. Evreleme tetkikleri sonucunda intraabdominal lenf nodu ve karaciğer metastatik pankreas kanseri tanısıyla, performans durumunun da iyi olması göz önüne alınarak, FOLFIRINOX tedavisi planlandı. İlk kürünü aldıktan sonra, avuç içleri ve ayak tabanları dahil tüm vücudunda cilt renginde koyulaşma fark eden hastanın, ilerleyen kürlerinde kutanöz hiperpigmentasyonun daha da belirginleştiği gözlemlendi. Üç kür sonrasında yapılan ara değerlendirmede parsiyel yanıt elde edilirken; hastanın performans durumunda bozulma nedeniyle tedavisine ara verilmek zorunda kalındı. Yaklaşık 1 aylık ara döneminde hiperpigmentasyonda gerileme saptanmadı.

TARTIŞMA

Sistemik 5-FU uygulaması farklı paternlerde hiperpigmentasyon ile ilişkilendirilmiştir. Florourasil ile indüklenen hiperpigmentasyonun mekanizması tam olarak bilinmemekle birlikte; sıklıkla güneşe maruz kalan bölgelerde ve radyoterapi alanlarında gelişmektedir². Fizyopatolojide sitotoksik ilacın endotel bütünlüğünü bozduğu, dolayısıyla üstteki epidermise ilacın sızması nedeniyle melanogenezin bozulmasının rol oynadığı öne sürülmektedir.^{3,4} Oldukça sık kullanılan bir ajan olmasına rağmen, 5-FU ilişkili hiperpigmentasyon günlük pratiğimizde çok sık gözlediğimiz ya da dikkat ettiğimiz bir yan etki değildir. Olgumuzda, altta yatan kolaylaştırıcı bir faktör olmaksızın bu denli yaygın hiperpigmentasyon gelişmiş olması, nadir karşılaştığımız bu yan etki hakkında klinik farkındalık oluşturmaları açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: kemoterapi, hiperpigmentasyon

hiperpigmente olgu

hiperpigmente olgu

hiperpigmente olgu

